

Maatalouden ympäristötuki - Erityistukisopimukset

Manner-Suomen maaseudun
kehittämisohjelma vuosille 2007-2013

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Muutokset

- 18.10.2010 julkaisu
- 19.10 muutettu kalvoja 20 ja 24

Erityistukisopimukset

- Maatalouden ympäristötuen osa
- Kohdennettuja ja tehokkaita ympäristönsuojelu- ja -hoitotoimia
- Sopimusten kesto 5 tai 10 vuotta
- Tuen määrä on toimenpiteestä riippuen joko
  - kiinteä, tai
  - kustannusten ja tulonmenetyksen perusteella määräytyvä

Sopimuksen hakeminen

- Erityistukisopimuksia haetaan keväällä päätukihaun yhteydessä ELY-keskuksista
  - Haettava viimeistään 29.4.
  - Sopimuskaudet alkavat 1.5. tai 1.10.
- Kohteen tukikelpoisuus arvioidaan ennen hyväksyntää
- Osa sopimuksista suunnitelmaan perustuvia

Tuen hakeminen

- Tuen saamisen edellytyksenä on voimassa oleva ympäristötukisitoumus
- Tuen hakijan oltava 18-65-vuotias
- Tuen maksua haettava vuosittain
  - Tukihakemuslomake 101B (kohta 1D)
  - Haettava viimeistään 29.4.
  - Jos maksua ei haeta, sopimus päättyy (erityistuen takaisinperintä)

Tukien enimmäismäärä

Ympäristötuen ja erityistuen yhteismäärä ei voi ylittää seuraavia enimmäistasoja:

- Yksivuotiset viljelykasvit 600 euroa/ha
- Monivuotiset puutarhakasvit 900 euroa/ha
- Muut kasvit 450 euroa/ha.

Erityistukisopimukset (1/3)

Sopimuksia tehdään 13 eri toimenpiteelle, jotka ovat:

- Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito (5 tai 10 v.)
- Monivaikutteisen kosteikon hoito (5 tai 10 v.)
- Pohjavesialueiden peltoviljely (5 v.)
- Valumavesien käsittelymenetelmät (5 v.) (3 eri tyyppiä)

Erityistukisopimukset (2/3)

Sopimuksia tehdään 13 eri toimenpiteelle, jotka ovat:

- Luonnonmukainen tuotanto (5 v.)
- Luonnonmukainen kotieläintuotanto (5 v.)
- Perinnebiotooppien hoito (5 v.)
- Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen (5 tai 10 v.)

Erityistukisopimukset (3/3)

Sopimuksia tehdään 13 eri toimenpiteelle, jotka ovat:

- Alkuperäisrotujen kasvattaminen (5 v.)
- Alkuperäiskasvien viljely (5 v.)
- Ravinnekuormituksen tehostettu vähentäminen (5 v.)
- Lietelannan sijoittaminen peltoon (5 v.)
- Turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely (10 v.)

Suunnitelmaperusteiset erityistukisopimukset

- Tukihakemuksen liitteenä toimitetaan suunnitelma:
  - Toimenpiteet
  - Aikataulutus
  - Kustannukset ja tulonmenetykset
  - Saatava taloudellinen hyöty
  - Sekä muita tietoja erityistukityypistä riippuen

Alkuperäisrotujen kasvattaminen (1/4)

- Kotoperäisten eläinlajien geeniperimän säilytys
- Sopimuksessa määritellään pidettävä eläinmäärä
- Eläinten tulee olla puhtasrotuisia
- Astutus- ja jalostuskäyttö

Alkuperäisrotujen kasvattaminen (2/4)

- Tukikelpoiset eläinrodut:
  - Itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja
  - Suomenlampaat
  - Kainuunharma- ja ahvenanmaanlampaat
  - Suomenvuoheet
  - Suomenhevokset
  - Maatiaiskanat

Alkuperäisrotujen kasvattaminen (3/4)

Tuen hakeminen

Sopimushakemus toimitetaan ELY-keskukseen,
liitteenä:

- Rotupuhtaustodistukset
- Nautaeläinluettelo

Alkuperäisrotujen kasvattaminen (4/4)

Tuen määrä

- Itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja 500 €/ey
- Lampaat, vuohet ja hevoset 270 €/ey
- Maatiaiskanat ja -kukot
  - 20-39 100 €/maatila
  - 40-59 150 €/maatila
  - 60 tai yli 250 €/maatila

Alkuperäiskasvien viljely (1/2)

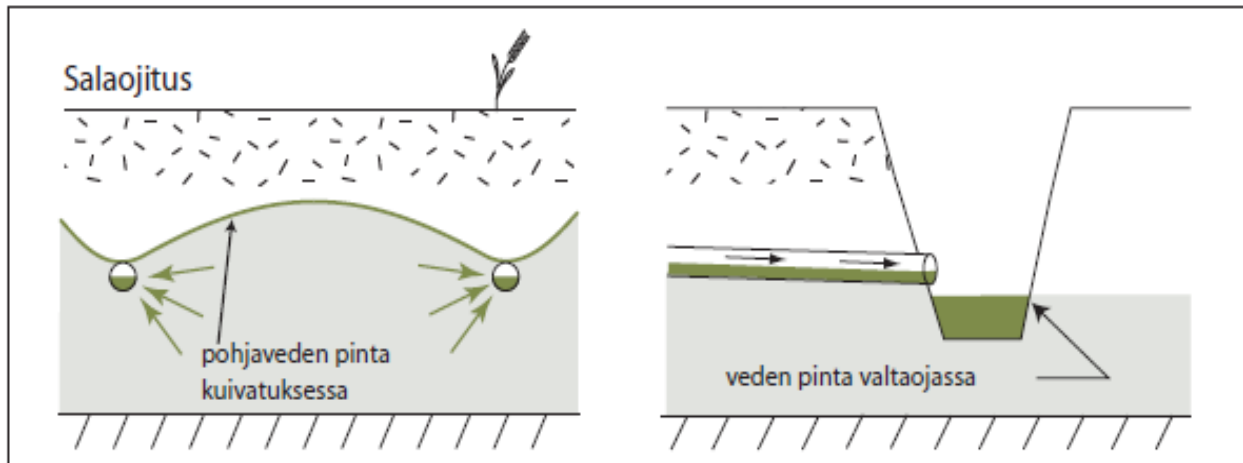
- Maatiaislajike tai -kanta, vanha kauppalajike tai näiden muuntunut kanta
- Sopimus ja tuki 1,0 hehtaarin alasta
- Varastoitava vähintään kahden hehtaarin kylvömäärä
- Myyntikelpoista siementä voi sopimusalan lisäksi vuosittain markkinoida tietyn määrän, joka vaihtelee kasvilajeittain

Alkuperäiskasvien viljely (2/2)

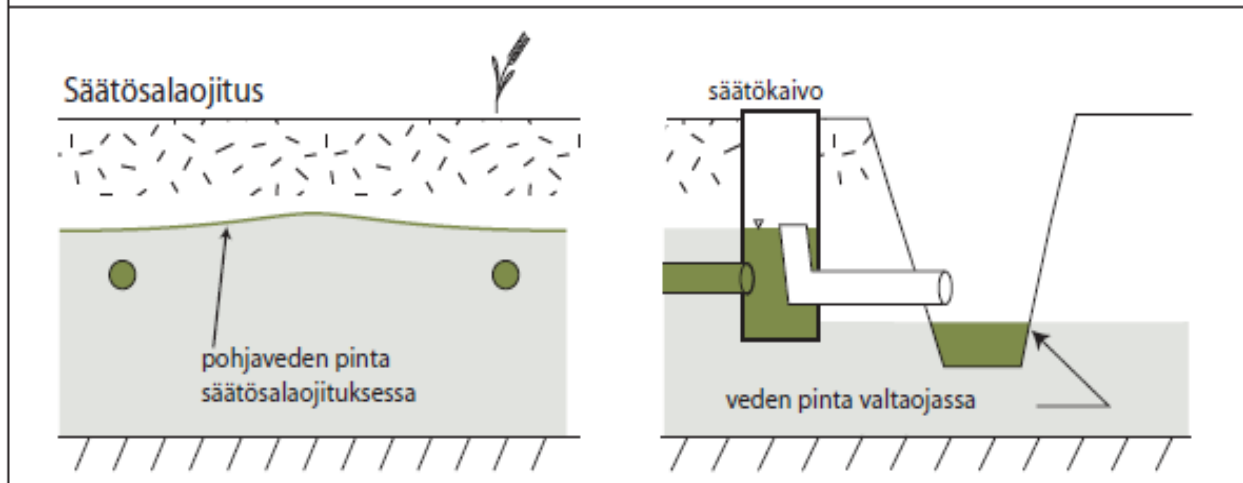
- Ennen erityistukisopimuksen solmimista Eviran lajiketutkimus, alkuperäiskasvin rekisteröinti, ylläpitosopimus
- Estettävä sekoittuminen muihin lajikkeisiin
- Sopimuksen aikana vähintään yksi Eviran viljelystarkastus, jota viljelijän itse anottava
- Tuki 450 €/yhdelta hehtaarilta/vuosi

Valumavesien käsittelymenetelmät (1/4)

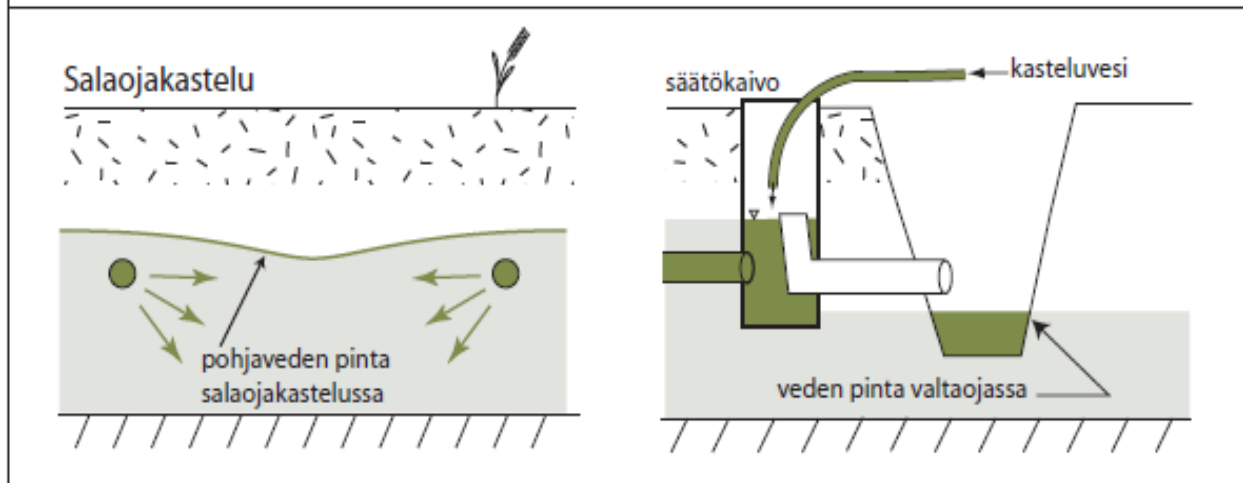
- 5-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- Vähentää valumavesien happamuutta ja ravinteiden huuhtoutumista vesistöön
- Tuettavat toimenpiteet
  - Säätosalaajitus-, säätökastelu- tai kasteluvesien kierrätysjärjestelmän hoito

- Perinteinen salaojitus

- Säätösalaojitus

- Säätökastelu

Valumavesien käsittelymenetelmät (3/4)

Sopimusten rajoitukset

- Soveltuvat maalajit
- Pellon kaltevuus
  - säätösalaajituksessa enintään 2 %
  - säätökastelussa ja kuivatusvesien kierrätyksessä alle 1 %
- Sopimusalan vähimmäismäärät

Valumavesien käsittelymenetelmät (4/4)

Tuen määrä

- Säätosalaojitus enintään 54 €/ha
- Säätokastelu enintään 108 €/ha
- Kuivatusvesien kierrätys enintään 140 €/ha

Monivaikutteisen kosteikon hoito (1/2)

- 5- tai 10-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- Laskeutusaltaan, kosteikon ja tulvaniityn vuotuisia hoitotoimenpiteitä ovat mm. lietteen poisto, padon hoitotoimet tai kosteikon ja sen reuna-alueiden kasvillisuuden niitto ja poiskuljetus.
- Toimenpiteiden on perustuttava hyväksytyyn suunnitelmaan

Monivaikutteisen kosteikon hoito (2/2)

- Sopimuksessa määritellään vuosittainen korvaus toteutettavista hoitotoimista
- Toteutettavista toimenpiteistä on pidettävä päiväkirjaa
- Pienin ala, jolle sopimus voidaan tehdä, on yhteensä vähintään 0,30 ha. Sopimukseen sisältyvän yksittäisen alan on oltava vähintään 0,05 ha.
- Tuki enintään 450 €/ha

Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito (1/2)

- 5- tai 10-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- Monivuotisen nurmikasvuston perustaminen ja hoito eroosion ja ravinnehuuhtoumien estämiseen
- A- ja B-tukialueet:
  - Valtaoja tai suurempi vesiuoma tai muu vesistö
  - Pohjavesialue
- C-tukialue
  - Kaltevat rantapellot ja tulva-alueet
  - Muu soveltuva kohde

Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito (2/2)

- Sopimus vaatii suunnitelman laatimisen
- Hoitotoimenpiteet
  - Niitto, kasvimassan poisto, laidunnus
  - Voidaan ulottaa myös pellon ulkopuoliselle enintään 20 m leveälle rantavyöhykkeelle

Sopimuksen vähimmäisala 0,30 ha

Tuen määrä

- A- ja B-tukialueet enintään 450 €/ha
- C-tukialueet enintään 350 €/ha

Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen (1/3)

- 5- tai 10-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- Kohteena pelto tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva alue. Myös viljely- ja laidunkäytön ulkopuolelle jääneet alueet, jos viljelyn tai laidunnuksen loppumisesta on kulunut enintään 20 vuotta tai niillä on asutukseen ja maanviljelyyn liittyviä kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen (2/3)

Esimerkkejä hoitokohteista:

- pellon ja tien tai pellon ja vesistön väliset reuna-alueet
- peltojen metsäsaarekkeet
- uhanalaisten lajien esiintymispaikat
- pienet kosteikot ja tulvaniityt
- lintujen pesintä-, ruokailu- ja levähdysalueina toimivat pellot
- perhosten elinympäristöt ja muut monimuotoisuuspellot sekä pelloille perustettavat luonnon monimuotoisuus -kaistat.
- näiden lisäksi myös tilan viljelyhistoriaan kuuluvien rakennelmien sekä niiden lähiympäristöjen hoito.

Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen (3/3)

- Sopimuksessa määritellään vuosittainen korvaus tehtävistä toimenpiteistä
- Toteutettavista toimenpiteistä on pidettävä päiväkirjaa

Sopimuksen vähimmäisala 0,3 ha

Tuki enintään 450 €/ha

Perinnebiotooppien hoito (1/3)

- 5-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- Sopimuksen kohde on perinnebiotooppi, joka on pellon ulkopuolista aluetta.
- Perinnebiotoopilla tarkoitetaan ketaa, niittyä, lehdesniittyä, hakamaata, metsälaidunta tai nummea, jossa on nähtävissä selviä merkkejä laidunnuksesta tai alueen käytöstä karjan rehuntuotantoon.

Perinnebiotooppien hoito (2/3)

- Toimenpiteiden on perustuttava hyväksytyyn suunnitelmaan.
- Hoitotoimia voivat olla mm. niittäminen, laidunnus, lehtipuiden lehdestys sekä pensaikon ja puuston raivaus.
- Kasvillisuuden hoitotoimenpiteiden lisäksi suunnitelmaan voidaan sisällyttää sopimusalueella sijaitsevien, perinteisten karjatalouteen liittyvien rakennelmien ja rakenteiden säilyttämistä ja kunnostamista sekä alueen aitaamista ja muita laiduntamiseen liittyviä toimenpiteitä

Perinnebiotooppien hoito (3/3)

- Sopimuksessa määritellään vuosittainen korvaus tehtävistä toimenpiteistä
- Toteutettavista toimenpiteistä on pidettävä päiväkirjaa

Tuki enintään 450 €/ha

- Pienialaiset kohteet (5-30 aaria) 200 €/kohde

Ravinnekuormituksen tehostettu vähentäminen (1/2)

- 5-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- A- ja B-tukialueille
- Lohkoille, joilla fosforin viljavuusluokka korkea tai arveluttavan korkea
- Valtaojan varrella riittää P-viljavuusluokka hyvä
- Lohkoja ei lannoiteta ja ne pidetään nurmipeitteisinä
- Kasvusto korjataan pois, laiduntaminen tapauskohtaisesti hyväksyttävää
- Viljavuusnäytteet kolmen vuoden välein

Ravinnekuormituksen tehostettu vähentäminen (2/2)

- Sopimuslohkolla voi täyttää eri kasvipeitteisyys-lisätoimenpiteiden ehtoja ja luonnonmukaisen tuotannon/kotieläintuotannon sopimus voi olla samalla lohkolla
- Sopimusta ei tehdä, jos pelto on ollut vähintään kaksi edellistä vuotta pysyvästi tai tilapäisesti viljelemättä tai hoidettua viljelemätöntä peltoa
- Suojavyöhykesopimus voidaan vaihtaa ravinnekuormituksen vähentämissopimukseen
- Sopimuksen vähimmäisala 0,3 ha
- Tuki enintään 347 €/ha

Turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely (1/2)

- Sopimusalaa peruslohko tai sen osa, jonka maalaji on turve tai multamaa
- Sopimusta ei voi tehdä suojavyöhykesopimusosalalle
- Sopimuslohkoilla voidaan täyttää ympäristötuen lisätoimenpiteiden kasvipeitteisyyssehtoja, lisätoimenpiteen tukea ei kuitenkaan makseta.
- Nurmi- tai heinäkasveja koko sopimuskauden ajan
- Kasvusto on korjattava vuosittain, sadon saa hyödyntää

Turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely (2/2)

- Ei muokkausta sopimuksen aikana, kasvusto sallittua uusia suorakylvöllä
- Sopimuksen vähimmäisala 1,5 ha
- Sopimuskausi on 10 vuotta
- Ympäristötuen kotieläintilat, joilla nautoja, hevosia, lampaita tai vuohia yli 2 eläinyksikköä 68 €/ha/v
- Muut kotieläintilat ja kasvinviljelytilat 114 €/ha/v

Lietelannan sijoittaminen peltoon

- Peruslohko tai sen osa, jolle levitetty lietelantaa tai virtsaa vähintään 20 m³/ha
- Levityskalusto sijoittava tai multaava
- Lannan lisäksi ei saa levittää fosforilannoitetta pintalevityksenä
- Sopimuksen minimiala 2 ha
- Tuki 56 €/ha

Pohjavesialueiden peltoviljely (1/2)

- 5-vuotinen sopimus, suunnitelmaperusteinen
- Pohjavesialueiden suojelemiseen, I- ja II-luokat
- Toteutettavat toimenpiteet pohjavesialueen ja harjoitettavan tuotannon mukaan
- Suositellaan typpilannoituksen rajoittamista
- Pohjaveden muodostumisalueella lannan käytön rajoitus

Pohjavesialueiden peltoviljely (2/2)

- Sopimuksen vähimmäisala 1,0 hehtaaria, yksittäisen alan vähintään 0,05 ha
- Tuki enintään 156 €/ha

Luonnonmukainen viljely (1/3)

- 5-vuotinen sopimus
- Luomuasetuksen noudattaminen peltoviljelyssä ja puutarhatuotannossa (EY:n asetus 834/2007)
- Luomukoulutus ja luomuvalvontajärjestelmään kuuluminen
- ELY-keskuksen suorittama alkutarkastus

Luonnonmukainen viljely (2/3)

- Viljelykiertosuunnitelma
- Aloitettava luomuviljely
  - 1. sopimusvuonna vähintään 3 ha:lla, puutarhakasveilla 0,5 ha
  - 2. vuonna koko peltoala (josta poikkeus)
  - 4. ja 5. sopimusvuotena oltava sopimusalasta 30 % muuta kuin rehunurmia
- Viherlannoitusala ja hoidettu viljelemätön pelto yhteensä enintään 50 % pelloista

Luonnonmukainen viljely (3/3)

- Luomusopimukseen ei hyväksytä tiettyjä aloja, jota koskee muu erityistukisopimus tai tietty ympäristötuen lisätoimenpide
- Vähennetty lannoitus -lisätoimenpiteestä on luovuttava
- Tuen määrä 141 €/ha

Luonnonmukainen kotieläintuotanto (1/3)

- Luonnonmukaisen kotieläintuotannon sopimus edellyttää periaatteessa luonnonmukaisen tuotannon sopimusehtojen noudattamista, jonka lisäksi tulee eläimiin liittyviä ehtoja
- Lisäksi luomuasetuksen (EY 834/2007) noudattaminen myös kotieläintuotannossa
- Kotieläintuotannossa vähintään 1 ey, tuotannon oltava jatkuvaa - eläinlajeja voivat vaihtua sopimuksen aikana

Luonnonmukainen kotieläintuotanto (2/3)

- Tiettyjen toimenpiteiden noudattaminen estää tekemästä sopimusta luonnonmukaisesta kotieläintuotannosta
- Luonnonmukaisen kotieläintuotannon sopimuksen tekeminen estää tiettyjen eläinten hyvinvoinnin tuen lisäehtojen valitsemisen

Luonnonmukainen kotieläintuotanto (3/3)

Tuen määrä

- 141 €/ha luonnonmukainen tuotanto (kasvinviljely)
- 126 €/ha (+141 €/ha) luonnonmukainen kotieläintuotanto
  - Vähintään 0,5 ey/ha luonnonmukaisessa tuotannossa
  - Jos alle 0,5 ey/ha, tukihehtaarien määräytyminen = ey-määrä x 2